

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

NIEDOMAGAĆ i się DOMAGAĆ

OJCZYSTY – DODAJ
DO ULUBIONYCH

Nie ma dziś w polszczyźnie ogólnej czasownika DOMAGAĆ (bez się), ale to nie znaczy, że go nigdy nie było. Prastłowiańszczyzna знаła czasownik *domogti ‘dokonać czegoś siłą, pokonać’, utworzony od czasownika *mogti – najstarszej wersji słowa MÓC: *domogti, czyli dosłownie ‘domóc’. I taki też czasownik, tylko że w formie zwrotnej: DOMÓC SIĘ w znaczeniu ‘wymusić coś, wystarać się o coś’ funkcjonował w staropolszczyźnie od XVI w. DOMAGAĆ SIĘ to czasownik wielokrotny - niedokonany odpowiednik owego dawnego DOMÓC SIĘ. A postać DOMAGAĆ – w nielicznych gwarach zachowana do dzisiaj w znaczeniu ‘być zdrowym, krzepkim’ – przekształciła się w zaprzeczoną NIEDOMAGAĆ. Znaczenie przeszło od niezaprzeczonego DOMAGAĆ ‘pokonać coś’ - przez DOMAGAĆ ‘pokonać [chorobę]’ > ‘być zdrowym, nie dać się chorobie’ – w zaprzeczone NIEDOMAGAĆ ‘nie móc pokonać [choroby]’ > ‘być niezdrowym, poddawać się chorobie’.